

Analyse voorlopige hbo inschrijfcijfers studiejaar 2021

Afdeling Bestuurlijke Informatievoorziening

November 2021

Vereniging Hogescholen

Inleiding

Het coronavirus en de genomen maatregelen hebben vorig jaar en deels ook dit kalenderjaar geleid tot uitzonderlijke situaties die zijn weerslag hebben gehad op de inschrijvingen in het hbo. Vorig studiejaar stroomde een record aantal studenten in het hoger onderwijs in, met als belangrijkste oorzaken het schrappen van de centrale examens in het voortgezet onderwijs, en het (voorwaardelijk) toelaten van mbo'ers die hun opleiding nog moesten afronden en eerstejaars pabo studenten die nog niet geslaagd waren voor de verplichte toelatingstoetsen. Er waren weinig alternatieven voor schoolverlaters, zoals een tussenjaar nemen om te reizen of werken. De verhoogde instroom werd nog wel iets getemperd door het beperkte internationale verkeer, waardoor er minder studenten van buiten Nederland konden instromen. Door het vervallen van de bindend studieadviezen waren er ook weinig wisselaars die na een eerste jaar normaliter zouden instromen bij een andere hogeschool of opleiding.

Normaliter wordt alleen een analyse uitgevoerd op de definitieve cijfers. Zowel het huidige als vorige studiejaar was er echter de behoefte om de effecten van de wereldwijde corona uitbraak op de studentenpopulatie in Nederland op grond van nog niet definitieve data te monitoren. De hier voorliggende analyse geeft op basis van geregistreerde inschrijvingen een voorlopige doorkijk op dit studiejaar. Verschillen ten opzichte van voorgaande jaren worden per onderwijstype (associate degree, bachelor, master) en indien mogelijk per sector of vooropleidingscategorie getoond. Voor uitspraken over uitval en diplomering wachten we tot de definitieve cijfers beschikbaar zijn begin volgend jaar.

In de hierna volgende analyse kijken we niet alleen naar het verschil met vorig studiejaar, maar vooral naar het gemiddelde van 2020 en 2021 vergeleken met 2019. Een deel van de instroom van vorig jaar had normaliter pas dit jaar plaatsgevonden. Deze vergelijking geeft een realistischer beeld van de ontwikkelingen in het hbo.

Disclaimer

In deze analyse is gebruik gemaakt van voorlopige geaggregeerde inschrijvingsgegevens die pas begin volgend kalenderjaar in detail definitief beschikbaar komen. De administraties van hogescholen hebben zoals ieder jaar nog tot 1 december de tijd om in- en uitschrijvingen waaronder uitval en diploma's juist te verwerken. Voor de definitieve gegevens wordt altijd een extra controleslag onder de leden van de VH ingebouwd. In deze fase is die controle overgeslagen. De gegevens in dit rapport zullen daarom op details afwijken van de definitieve factsheet die de VH in februari 2022 zal publiceren.

Inhoud

Inleiding	1
Inhoud	2
1 Instroom	3
11 Instroom naar onderwijskenmerken	3
111 Onderwijstypen	3
112 Opleidingsvormen	4
113 Onderwijssectoren	4
12 Instroom naar studentkenmerk	6
121 Internationale studenten	6
122 Vooropleidingen	7
2 Inschrijvingen	9
21 Inschrijvingen naar onderwijstype	9
22 Inschrijvingen naar opleidingsvorm	9
23 Inschrijvingen naar onderwijssector	10

1 Instroom

In studiejaar 2021 zijn er ruim 113.500 studenten ingestroomd in een associate degree (ad), bachelor of masteropleiding in het hbo. Dit zijn zo'n 11.000 studenten minder dan in studiejaar 2020 (-8,7%). Kijken we naar de twee coronajaren samen en zetten we het gemiddelde daarvan af tegen studiejaar 2019, dan is er een stijging te zien van 5,1%. Dankzij de uitzonderlijk hoge instroom van vorig jaar neemt het totale studentenaantal in het hbo dit jaar verder toe (zie hoofdstuk 2).

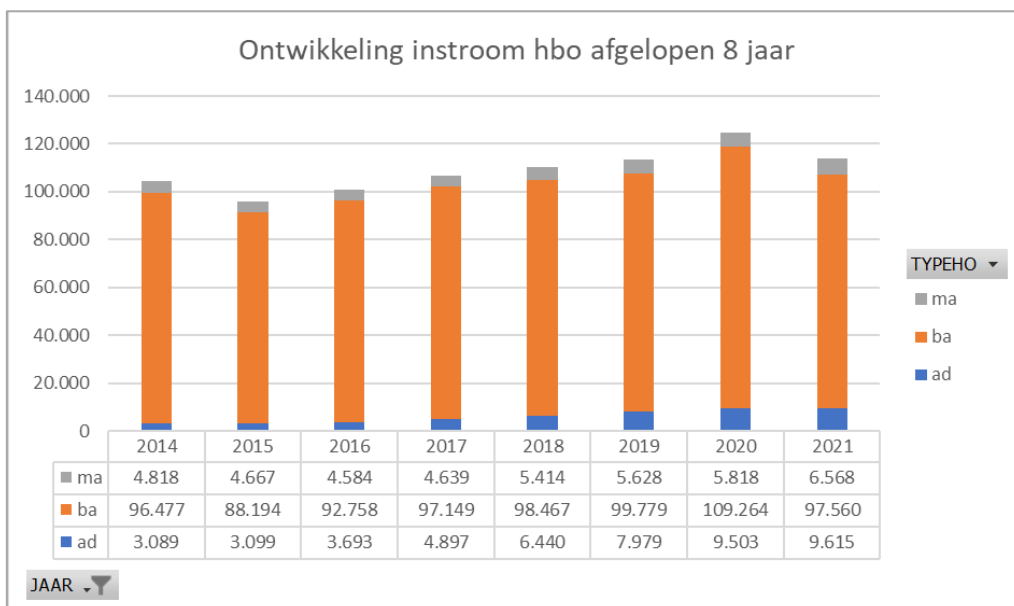
1.1 Instroom naar onderwijskenmerken

1.1.1 Onderwijstypen

Onderwijstype	2019	2020	2021	abs	rel	abs	rel
				21-20	21-20	(21+20)-19	(21+20)-19
ad	7.979	9.503	9.615	112	1,2%	1.580	19,8%
ba	99.779	109.264	97.560	-11.704	-10,7%	3.633	3,6%
ma	5.628	5.818	6.568	750	12,9%	565	10,0%
Totaal hbo	113.386	124.585	113.743	-10.842	-8,7%	5.778	5,1%

Absoluut gezien zit de meeste groei bij de bachelor opleidingen. Relatief gezien stijgen de associate degrees het meest en neemt het aantal instromers bij de bacheloropleidingen (slechts) een paar procent toe. Het aantal opleidingen binnen deze onderwijstypes zijn eveneens hbo-breed iets toegenomen: ad +1; bachelor +5; masters +9 (2021 ten opzichte van 2020).

De instroom in bacheloropleidingen laat de grootste variatie zien: toename in 2020 en afname in 2021. Toch blijft ten opzichte van de voorgaande jaren uiteindelijk groei zichtbaar, in tegenstelling tot de voorspelling van de referentieraming die in 2019 op basis van demografische ontwikkelingen en verwachte vo-uitstroom een kleine krimp voor het hbo had voorspeld (die voorspelling is inmiddels bijgesteld).

1.12 Opleidingsvormen

Opleidingsvorm	2019	2020	2021	abs	rel	abs	rel
				21-20	21-20	(21+20)-19	(21+20)-19
ad	7.979	9.503	9.615	112	1,2%	1.580	19,8%
1. voltijd	4.188	5.172	4.714	-458	-8,9%	755	18,0%
2. deeltijd	3.157	3.534	4.082	548	15,5%	651	20,6%
3. duaal	634	797	819	22	2,8%	174	27,4%
ba	99.779	109.264	97.560	-11.704	-10,7%	3.633	3,6%
1. voltijd	90.744	99.858	88.128	-11.730	-11,7%	3.249	3,6%
2. deeltijd	7.349	7.583	7.725	142	1,9%	305	4,2%
3. duaal	1.686	1.823	1.707	-116	-6,4%	79	4,7%
ma	5.628	5.818	6.568	750	12,9%	565	10,0%
1. voltijd	1.917	2.364	2.452	88	3,7%	491	25,6%
2. deeltijd	2.870	2.705	3.342	637	23,5%	154	5,3%
3. duaal	841	749	774	25	3,3%	-80	-9,5%
Totaal hbo	113.386	124.585	113.743	-10.842	-8,7%	5.778	5,1%

Bij de voltijd associate degree is eenzelfde patroon te zien als bij de (voltijd) bachelor opleidingen: toename in 2020, afname in 2021 maar groei bij gemiddelde vergelijking met 2019. Deeltijd opleidingen laten voor alle onderwijstypes toename in beide jaren zien. Alleen bij de duale masters is sprake van het omgekeerde patroon: afname in 2020, toename in 2021, leidend tot een gemiddelde daling van instroom.

1.13 Onderwijssectoren

Bij de associate degree uitgesplitst naar onderwijssectoren is de grootste toename ten opzichte van 2019 te zien in de sector bètatechniek (+568, +39,8%). Ook ten opzichte van 2020 is groei zichtbaar. Dit geldt eveneens voor de sectoren onderwijs en sociale studies. De ad's in de sector economie nemen toe maar dat komt vooral door de groei in 2020. In 2021 is hier een afname te zien. Toch blijft dit tevens de sector met de grootste instroom binnen de associate degrees. Op opleidingsniveau zien we dat vooral de *Ad ICT* en *Ad Software Development* bijdragen aan de groei in de sector bètatechniek. In de sector onderwijs neemt de *Ad Pedagogisch Educatief Professioneel* het meeste toe en in de sector sociale studies groeit met name de *Ad Health & Social Work*.

Onderwijssector	2019	2020	2021	abs	rel	abs	rel
				21-20	21-20	(21+20)-19	(21+20)-19
ad	7.979	9.503	9.615	112	1,2%	1.580	19,8%
agro en food	296	346	321	-25	-7,2%	38	12,7%
bètatechniek	1.427	1.933	2.057	124	6,4%	568	39,8%
economie	4.105	4.662	4.245	-417	-8,9%	349	8,5%
gezondheidszorg	254	290	248	-42	-14,5%	15	5,9%
kunst	128	154	158	4	2,6%	28	21,9%
onderwijs	762	853	1.129	276	32,4%	229	30,1%
sociale studies	1.007	1.265	1.457	192	15,2%	354	35,2%

Onderwijssector	2019	2020	2021	abs		rel	
				21-20	21-20	(21+20)-19	(21+20)-19
ba	99.779	109.264	97.560	-11.704	-10,7%	3.633	3,6%
agro en food	2.546	2.677	2.457	-220	-8,2%	21	0,8%
bètatechniek	22.035	22.758	20.183	-2.575	-11,3%	-565	-2,6%
economie	37.907	40.825	35.967	-4.858	-11,9%	489	1,3%
gezondheidszorg	12.235	13.872	13.296	-576	-4,2%	1.349	11,0%
kunst	3.562	3.811	3.796	-15	-0,4%	242	6,8%
onderwijs	10.394	12.420	10.331	-2.089	-16,8%	982	9,4%
sociale studies	11.100	12.901	11.530	-1.371	-10,6%	1.116	10,0%

Bij het onderwijstype bachelor stijgt de instroom in de sectoren gezondheidszorg en sociale studies, op de voet gevolgd door de sector onderwijs. De opleidingen binnen de sector economie leveren het meeste in dit studiejaar, maar ook hier blijft het de sector met de meeste instroom. Opvallend is de sector bètatechniek met afnemende trend, het tegenovergestelde van de ontwikkeling bij de associate degree opleidingen. Dit zal bij de definitieve cijfers nader bekeken worden.

Op opleidingsniveau zien we in de sector gezondheidszorg dat de *B Opleiding tot verpleegkundige* verder groeit. In de sector sociale studies is een top drie zichtbaar van *B Social Work*, *B Toegepaste Psychologie* en *B Pedagogiek*. In de sector onderwijs is het nog steeds de pabo die (bij vergelijking met 2019) verder groeit.

Sector onderwijs top drie meeste instroom bacheloropleidingen in 2021

Opleidingen in de sector onderwijs (bachelor)	2019	2020	2021	abs		rel	
				21-20	21-20	(21+20)-19	(21+20)-19
B Opleiding tot leraar Basisonderwijs	5.201	6.845	5.310	-1.535	-22,4%	877	16,9%
B Opleiding tot leraar tweede graads	1.669	1.789	1.580	-209	-11,7%	16	0,9%
B Opleiding tot Leraar van de eerste graad in Lichamelijke Opvoeding	884	1.073	914	-159	-14,8%	110	12,4%

Sector gezondheidszorg top drie meeste instroom bacheloropleidingen in 2021

Opleidingen in de sector gezondheidszorg (bachelor)	2019	2020	2021	abs		rel	
				21-20	21-20	(21+20)-19	(21+20)-19
B Opleiding tot Verpleegkundige	6.511	7.480	7.386	-94	-1,3%	922	14,2%
B Opleiding tot Fysiotherapeut	2.454	2.765	2.646	-119	-4,3%	252	10,2%
B Voeding en Diëtetiek	566	713	657	-56	-7,9%	119	21,0%

De toename bij de masters lijkt dit jaar vooral te danken aan de sector onderwijs. Gemiddelde vergelijking met 2019 vertoont echter een afname. Het is niet duidelijk of dit houdbaar blijft in de definitieve cijfers. Wel is ook hier de sector bètatechniek koploper in toename de afgelopen jaren.

Onderwijssector	2019	2020	2021	abs		rel	
				21-20	21-20	(21+20)-19	(21+20)-19
ma	5.628	5.818	6.568	750	12,9%	565	10,0%
agro en food	16	26	18	-8	-30,8%	6	37,5%
bètatechniek	382	547	733	186	34,0%	258	67,5%
economie	478	632	644	12	1,9%	160	33,5%
gezondheidszorg	1.301	1.261	1.272	11	0,9%	-35	-2,7%
kunst	1.287	1.428	1.388	-40	-2,8%	121	9,4%
onderwijs	1.744	1.439	1.981	542	37,7%	-34	-1,9%
sociale studies	420	485	532	47	9,7%	89	21,1%
Totaal hbo	113.386	124.585	113.743	-10.842	-8,7%	5.778	5,1%

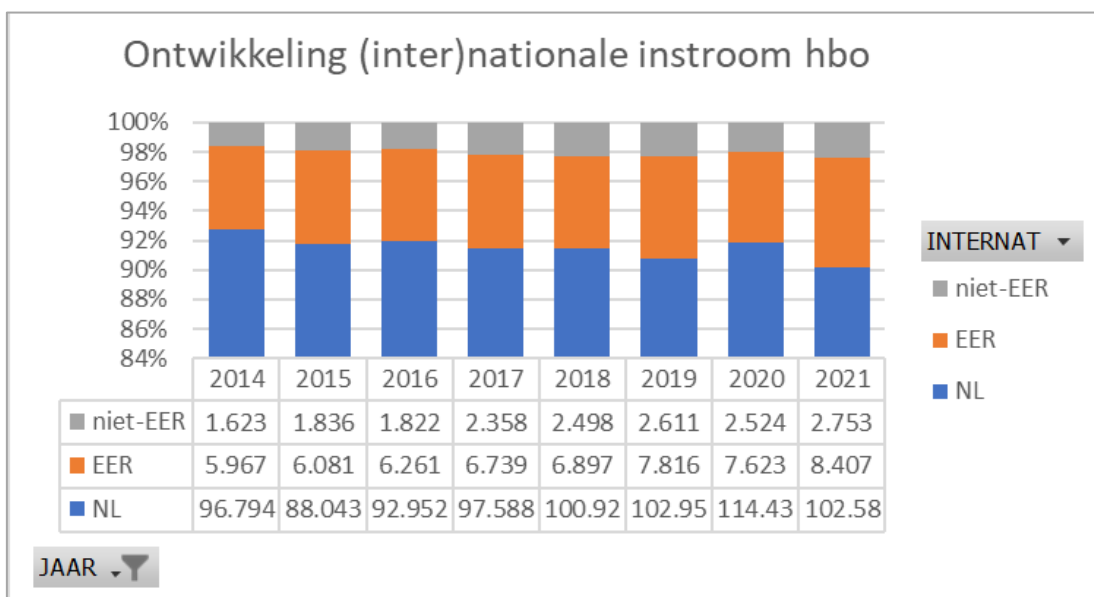
1.2 Instroom naar studentkenmerk

1.2.1 Internationale studenten

Was er vorig studiejaar afname te zien in de EER/niet-EER studenteninstroom, dit studiejaar is er sprake van voorzichtig herstel.

Het valt op dat internationale studenten ad- en masteropleidingen goed weten te vinden. Bij de bacheloropleidingen is het herstel dit studiejaar nog niet voldoende om de daling van vorig studiejaar te compenseren. Totale buitenlandse instroom in het hbo schommelt jaarlijks rond de 9% (in 2021 is het bijna 10%).

Internationaal	2019	2020	2021	abs	rel	abs	rel
				21-20	21-20	(21+20)-19	(21+20)-19
ad	7.979	9.503	9.615	112	1,2%	1.580	19,8%
NL	7.935	9.403	9.514	111	1,2%	1.524	19,2%
EER	18	43	57	14	32,6%	32	177,8%
niet-EER	26	57	44	-13	-22,8%	25	94,2%
ba	99.779	109.264	97.560	-11.704	-10,7%	3.633	3,6%
NL	90.836	100.881	88.258	-12.623	-12,5%	3.734	4,1%
EER	6.878	6.436	7.164	728	11,3%	-78	-1,1%
niet-EER	2.065	1.947	2.138	191	9,8%	-23	-1,1%
ma	5.628	5.818	6.568	750	12,9%	565	10,0%
NL	4.188	4.154	4.811	657	15,8%	295	7,0%
EER	920	1.144	1.186	42	3,7%	245	26,6%
niet-EER	520	520	571	51	9,8%	26	4,9%
Totaal hbo	113.386	124.585	113.743	-10.842	-8,7%	5.778	5,1%

1.2.2 Vooropleidingen

Vooropleiding	2019	2020	2021	abs	rel	abs	rel
				21-20	21-20	(21+20)-19	(21+20)-19
ad	7.979	9.503	9.615	112	1,2%	1.580	19,8%
havo	1.413	1.704	1.636	-68	-4,0%	257	18,2%
vwo	99	151	155	4	2,6%	54	54,5%
mbo	4.968	5.823	5.993	170	2,9%	940	18,9%
ho	839	961	999	38	4,0%	141	16,8%
overig en onbekend	660	864	832	-32	-3,7%	188	28,5%
ba	99.779	109.264	97.560	-11.704	-10,7%	3.633	3,6%
havo	46.872	52.602	43.174	-9.428	-17,9%	1.016	2,2%
vwo	7.713	8.164	7.554	-610	-7,5%	146	1,9%
mbo	30.162	33.121	30.444	-2.677	-8,1%	1.621	5,4%
ho	1.625	1.819	1.975	156	8,6%	272	16,7%
overig en onbekend	13.407	13.558	14.413	855	6,3%	579	4,3%

N.B. Instroom in masteropleidingen bestaat voornamelijk uit studenten met een ho-vooropleiding of een uitzondering die in deze voorlopige gegevens in de categorie overig en onbekend wordt geplaatst. Instroom in dit onderwijstype wordt daarom hier niet verder besproken of getoond. Aantallen op basis van hoogste vooropleiding (inclusief ho).

Bij de bachelor opleidingen is de variatie bij havisten en vwo'ers het sterkst: in 2020 flinke toename, in 2021 forse afname maar gemiddeld genomen groei in beide categorieën. Ook de instroom vanuit het mbo is dit jaar wel minder maar over beide coronajaren genomen is nog steeds groei te zien. In de categorie overig en onbekend is de groei van instroom met buitenlandse diploma's terug te vinden. Een andere oorzaak kan zijn dat de diplomaverwerking van mbo/ho nog niet afgerond is. Dit zal bij de definitieve cijfers hersteld zijn.

In de categorie mbo zitten net als vorig jaar studenten die *voorwaardelijk toelaatbaar* zijn. De afspraak is dat zij voor 1 januari 2022 hun mbo-diploma behaald hebben, anders vervalt hun inschrijving. Vorig jaar is er echter niet hard aan deze deadline vastgehouden. Voor de berekeningen in verband met de rijksbijdrage tellen deze voorwaardelijke inschrijvingen sowieso mee.

Hieronder staat het aantal *voorwaardelijk toelaatbaar mbo-instroom* van vorig jaar en dit jaar (het aantal achter MBO ONGEDIPLOMEERD). Bij de ad-opleidingen gaat het dan om 1% van de mbo instroom, bij de bachelors om bijna 3% in beide studie jaren.

mbo voorwaardelijk	2020	2021	verschil
ad	5.859	5.989	130
overig	5.709	5.827	118
MBO ONGEDIPLOMEERD	150	162	12
ba	33.127	30.432	-2.695
overig	32.688	30.037	-2.651
MBO ONGEDIPLOMEERD	439	395	-44
totaal	38.986	36.421	-2.565

Niet alle studenten stromen - in een normaal jaar - direct na hun vooropleiding door naar een hbo-opleiding. Met name mbo'ers, die in principe na hun opleiding een

startkwalificatie hebben voor de arbeidsmarkt, kiezen bewuster voor een hbo-opleiding en doen dit vaker één of meerdere jaren na het behalen van hun diploma.

Direct van vo	2019	2020	2021	abs		rel	
				21-20	21-20	(21+20)-19	(21+20)-19
Direct	70.377	78.435	64.516	-13.919	-17,7%	1.099	1,6%
havo	39.350	44.730	36.931	-7.799	-17,4%	1.481	3,8%
(v)mbo	23.461	25.584	23.869	-1.715	-6,7%	1.266	5,4%
vwo	3.622	4.448	3.716	-732	-16,5%	460	12,7%
Indirect	37.381	40.332	42.659	2.327	5,8%	4.115	11,0%
havo	9.384	10.156	8.496	-1.660	-16,3%	-58	-0,6%
(v)mbo	13.182	15.970	15.232	-738	-4,6%	2.419	18,4%
vwo	5.085	4.874	4.970	96	2,0%	-163	-3,2%

N.B. Directe / indirecte instroom wordt berekend vanuit geregistreerde Nederlandse vooropleidingen. Er wordt alleen naar behaalde diploma's havo, vwo en (v)mbo gekeken in de ad- en bacheloropleidingen.

Ook uit dit overzicht blijkt dat de toename vorig jaar vooral van directe doorstroom van havisten afkomstig was. Deze groep daalt nu het meest. Was er vorig jaar ook nog indirecte instroom met havo- of vwo-diploma, dit jaar is dat aandeel lager en zelfs lager dan in 2019.

2 Inschrijvingen

Het aantal inschrijvingen geeft de totale omvang van het hbo aan. Het gaat hier niet alleen om instroom maar ook om de studenten die hun studie hebben voortgezet. Het aantal inschrijvingen is in 2021 toegenomen maar niet zoveel als vorig jaar. Van de grote instroomtoename van vorig jaar lijken de meeste studenten gebleven te zijn. Door de versoepelde bindend studie advies-normen kunnen er meer studenten in staat zijn gesteld om door te gaan met hun studie. Maar ook een opgelopen studievertraging zou een reden kunnen zijn voor de toename van de aantallen ingeschreven studenten. Dit zal pas duidelijk worden als de definitieve gegevens begin volgend jaar beschikbaar zijn.

2.1 Inschrijvingen naar onderwijstype

Onderwijstype	2019	2020	2021	abs	rel
				21-20	21-20
ad	14.470	18.107	20.324	2.217	12,2%
ba	436.515	458.387	457.588	-799	-0,2%
ma	13.259	13.842	14.894	1.052	7,6%
Totaal hbo	464.244	490.336	492.806	2.470	0,5%

Bij onderscheid naar onderwijstype wordt duidelijk dat de toename te danken is aan de inschrijvingen voor associate degrees en masteropleidingen. Bij de bacheloropleidingen zien we wel wat terugloop maar slechts een fractie van het verschil bij de instroomcijfers. Een deel van het verlies aan instroom is dus gecompenseerd door het aanblijven van de ouderejaars studenten. De toename bij de associate degrees zou verklaard kunnen worden uit de toename van vorig jaar en het aanblijven van het merendeel van deze nu tweedejaars studenten.

2.2 Inschrijvingen naar opleidingsvorm

Onderwijstype	2019	2020	2021	abs	rel
				21-20	21-20
ad	14.470	18.107	20.324	2.217	12,2%
1. voltijd	7.831	9.919	10.751	832	8,4%
2. deeltijd	5.515	6.762	7.959	1.197	17,7%
3. duaal	1.124	1.426	1.614	188	13,2%
ba	436.515	458.387	457.588	-799	-0,2%
1. voltijd	388.730	407.064	404.463	-2.601	-0,6%
2. deeltijd	39.177	42.032	43.702	1.670	4,0%
3. duaal	8.608	9.291	9.423	132	1,4%
ma	13.259	13.842	14.894	1.052	7,6%
1. voltijd	3.457	4.051	4.461	410	10,1%
2. deeltijd	7.891	7.771	8.448	677	8,7%
3. duaal	1.911	2.020	1.985	-35	-1,7%
Totaal hbo	464.244	490.336	492.806	2.470	0,5%

De terugloop bij de bachelor opleidingen lijkt voornamelijk veroorzaakt te worden door de verminderde instroom bij de voltijd varianten. De vermindering bij de inschrijvingen is kleiner dan de vermindering bij de instroom. Analyse van de definitieve inschrijvingen op detailniveau zal deze samenhang in het begin van 2022 duidelijker kunnen maken.

2.3 Inschrijvingen naar onderwijssector

Sector	2017	2018	2019	2020	2021	abs	rel
						21-20	21-20
agro en food	12.186	12.305	12.490	13.038	13.061	23	0,2%
bètatechniek	92.556	95.445	97.052	101.985	101.684	-301	-0,3%
economie	173.106	173.083	175.448	182.722	180.666	-2.056	-1,1%
gezondheidszorg	46.934	48.699	51.097	56.076	58.593	2.517	4,5%
kunst	17.292	17.697	17.893	18.784	19.509	725	3,9%
onderwijs	57.954	57.461	57.906	61.977	62.357	380	0,6%
sociale studies	53.375	51.874	52.358	55.754	56.936	1.182	2,1%
Totaal hbo	453.403	456.564	464.244	490.336	492.806	2.470	0,5%

Percentages groei of daling zijn over het algemeen klein. De meeste sectoren laten meerjarige groei zien. De verdeling van inschrijvingen over de sectoren is de laatste jaren nauwelijks gewijzigd.

